

Pida / poema

Category: Kitapcy, Poemalar, Ýatlamalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Pida / poema

PIDA

*"Mukaddes Watanyň kanuny şeýle
Özge kanun bolmaz,
Özge kanun ýok,
Dönüklere gitmek bolýar Watandan,
Dönüklere bu Watanda orun ýok."
Awtor.*

I.

Moiseý elinde tutup hanjaryn
Oýlanýar öz göwresine sanjaryn.
Eden etmişine eýleýär puşman,
Ol indi düşünýär: Kim dost? Kim duşman?
Ýürekde ses edýär iň soňky göreş,
Ahmyrly ömrüne aýlaýar nazar.
Kalbyndaky ter-ter ýapraga meñzeş
Gözel arzuwlaryn urupdyr hazan.
Çykypdyr ýüzüne gurşunyň reňki,
Düşüpdür ysgyndan, gaçypdyr eňki.

II.

Ah, onuň nälete siňen geçmişi,
Döredýär kalbynda agyr teşwüşü.
Giň gideb bir oýda bialaç özi
Hemem ýat ýer oňa bu daş-töwerek.
Açyk gözýetimi ümezlän gözi
Ümürlü görkezýär, howlaýar ýürek.
Kepän dodaklaryn ýalaýar her dem,
Adamlar daş gitdi ýardam bererden.

Dişin gysyp az-kem ýeňýär yzasyn,
Eden etmişiniň çekýär jezasyn.

III.

Gije birmahallar efiri diňläp,
Gürrüň ederdiler durmuşy geňläp.
Täze dörän tanyş (nätanyş asly)
Janygyp gürlärdi juda "esasly".
Keýpin ýetirensoň beňli temmäki
Öwerdiler şol nätanşyň parigin.
Undardylar şeýdip ertekidäki
Aýazhanyň asyp goýan çarygyn.
...Wah, nämä gerekdi kompaniýalar!
Başa iş düşende nirede olar?

IV.

Parik-de, grim-de gizläp bilmedi,
Çeken planlary barmady başa.
Niýetleri puja çykdy, bolmady,
Nirä barsa degdi paltasy daşa.
Odessada ele düşdi birisi –
Sionistleň agentleriniň irisi.
Kanun çözer olaň ykbal çözgüdin
Kanunyň önünde günäleri bar.
A uzakda görüp ýatyr görgüsin
Suw görmän tammany çykaran haýýar.

V.

Dem alanda biraz beýgelyär asman,
Ýassyk ýaly ýumşak bolýar ýer oňa.
Maý bermeýär daşa bakmaga, arman!
Maňlaýyndan akýan ajy der oňa.
Kim ony eşitjek, görjek ýa duýjak,
Ýatyr suwsuzlykdan agzy gum garbap.
(Eger kimdir biri görse-de diýjek:
"Hol ýerde ýatyr bir ýaraly arwah")

Gatan aýaklaryn gymyldatmaýar,
Göwre sowap barýar, diýen etmeýär.

VI.

Golan belentligniň düýbünde ýatyr,
Ýetik aladasy, ýatyr ol tenha.
Diri galjagyna edýär howatyr,
Kimdir biri gelýär.

– Bärde, men ynha!..

"Belki, halas eder ol maňa uçrap"

Umyt uçgunlary kalbynda syçrap,
Agras kellesini galdyrýar ýerden:

– Ahow kim bolsaň-da habar tut bärden,
Men agyr ýaraly, ýaragsyz, geliň!"
Kömege çagyryp dişleýär dilin.

VII.

Şeýle ses eşdilyär: "Sen kime derkar,
Meniň başdan agdyk öz aladam bar".
Daşlaşýar kem-kemden ol aýak sesi.
Umyt uçgunlary söňýär şobada,
Bakýar ýokarsyna, çölleň eýesi
Maslykçy gyrgylar gaýýar howada.
"Meniň gözüm üçin gelýändir olar",
Tutýar gözlerini çokalýan ýaly.
Düwmelenip düşýär ajy damjalar.

VIII.

Perdesini syrýar geçen günleri,
Ertesi ynamly mähriban şäher.
Bark urýan bezemen baglaň gülleri,
Aýdym bilen garşy alynýan säher.
Islän tarapyňa uzaýan ýollar,
Bagtyň belentlignе äkelyän ýyllar.
Ysy beýhuş edýän mele-myssyk nan
Içseň şypa berýän şerbetli suwy...

– Bagyşla günämi mukaddes Watan!
Seniň hakykatyň – Dünýäň arzuwy.

IX.

Şarikdim men şu zatlaryň baryna,
Il deňinde eýesidim ülkämiň.
Ynamlydym, wepalydym ýaryma,
Söýgüsini gazanypdym Inkamyň.
Şu ellerim bilen tutup elinden,
Gujaklapdym onuň inçe bilinden.
Şu barmaklam bilen saçlaryn darap,
Ogşapdym bir gezek ýüzüne garap.
Bu gün bu barmaklar, bu eller indi,
Özüme kast etmek hyýala mündi.

X.

"Seniň gőzelligňe guwanan gözler;
Bu gün hyýanatyň boldy şaýady.
Rahat adamlara ok atdyk bizler,
Öz bolşuma öz ýüregim awady.
Puşman edýän, asyl maksat oýanýar,
Gőzel keşbiň göz öňümde daýanýar,
Dünýäde ýeke-täk gyz sensiň, Inka!
Akmakluk oduna ýakdym yhlasyň.
Indi nälet okap ýörensiň, Inka!
Men galan ömrümde şoňa mynasyp.

XI.

Gül Watanyň gara gözmüň garasy,
Ýene seni görermikäm öwrülip.
Goý, keselbent enem jaýdar gargasyn,
Şol gün bolar beýik günü ömrümiň.
(...Keselbent enesi başy ýassykda
gijeler giç gelse irkilmän durýar)
...Yzasyn unutdy... Birden hamsykdy,
Nätanyş topraga maňlaýyn urýar.

Ýürek urgusyna endireýär ýer,
Bu hala döz gelmän sandyraýar ýer.

XII.

Ýatlaýar enäniň bir hekaýatyn...
Gadym bir zamanda şa depip atyn,
Nökerleri bilen çykýar şikara,
Ýetýär gür tokaýa gün salyp ara.
Şanyň nökerleri gurşap daşyny,
Tutýarlar tokaýda toty guşuny.
Şa oňa altyndan kapas ýasadýar,
Günde iki gezek özi esedýär,
Kyrk dürli naharyň ugruna bakman,
Totuguş "Watan" diýp çekýärmiş arman.

XIII.

Şa guşdan sorayar: – Näme kemiň bar?
Toty jogap berýär "Watanyň" diýip.
– Eý totuguş şa tagtynda ornun bar,
Watanyň tokaýmy? kül boldy, köýüp.
Toty jogap berýär "Watanyň" diýip.
– Şeýle oňat bolsa Watan diýlen zat –
Ugradýar tokaýa: – Bar, indi azat.
Şahasyna çykyp köýük igdäniň
Patyşa seredip, diýýär totuguş
– Seret, neneň ajap Watanyň meniň!

XIV.

Şa sesin çykarman yzyna gaýdýar,
Bolan ahwalaty gyzyna aýdýar.
Şeýdip asyrlardan geçýär asyra,
Dilden-dile, nesillerden-nesile...
Moiseý ýatlady, ýatlady baryp,
Ol kime ýetirsin nalasyn-zaryn.
Hum ýaly beýnisi başdan geçirýär,
Maksatsyz ölümiň harasadyny.

Watany taşlamak dönmege girýär,
Gowşadýar ýüregi urgyň badyny.

XV.

Ýene-de galdyrýar agras kellesin,
...Jigsi girip barýar mekdep jaýyna.
(Eşdenok dogannyň naýynjar sesin,
Kömek etmek düşmändir oň paýyna)
Deň-duşlary gezim edýär bossanda
Olara bu ýagdaý mälimmi ýeri?
Onda neçün jübi urduran wassal deý
Ýüzün sallap geçýär mugallymlary...
Moiseý birdenem tisginip gitdi...
Hyýal dogduk mekanyňa äkitdi.

XVI.

Näletläp ýaraly ýatan näkesi,
Gazaply nazaryň dikýär kakasy.
Ýüreginswn önen öz perzendine
Ata-da heý, şeýle birehim bormy.
Belki, Moiseýiň eden günäsi,
Bagyklap bolardan ulurak borly.
Ýalňyz galyp şeýle äpet dünýäde
Görenler ýüzüni sowýar şobada,
Ejesi hesretli seredip goýýar,
Soň tirsege bakyp saçlaryň ýolýar.

XVII.

Haşlap agyr-agyr alýar demini,
Diýýär: "Dolanaryň dik bolsa başym.
Bagyşlap bilseňiz bagyşlaň meni,
Ömrümde ýeke-täk etjek haýyşym!"
Bu näm boldy, ýuwusgadan ätdimmi?
Eňkim gaçyp barýar başym ýaýkasam.
Ah, bir gezek bahar güllerin ysgap,
Ene topragyma döşüm oýkasam!

Galmazdy, galmazdy kalbymda arman,
Eý, ynsan bu duşan beladan aman!

XVIII.

Nirä geldim boş maksada kowlaşyp,
Jenayatdan başga näme iş etdim,
Ýurdumdan aýrylyp, deňiz-dag aşyp,
Özümçe ýoklardan sögünç eşitdim.
Beren zatlary-da müň gezek haram,
Nämüçin gaýtdymkam, akylym haýran,
...Bir günem sürdüler, hatara durzup,
Hawa... Käte ýörýäs, käte oturýas,
Üçünji gijede uly goh turzup
Golan belentlignе ýetdi otrýad.

XIX.

Ýeňsämizde awtomatly aýallar,
Agyrlaşdy, agyrlaşdy ahwallar.
Barçamyz gelenler köre-körlükden,
Ýogsam Ysraýyldan kimiň kimi bar?
Sionistleň mekirlikde, şerlikde
Deýýus faşistlerden näme kemi bar?
Maksady: ellerin zer suwna ýuwmak,
Paý almak nebitiň çykýan ýerinden.
Çet ýurtdan geleni ölüme kowmak,
Hyzmatkär edinmek galanlaryndan..."

XX.

...Ok sesi çykandan gaçdy Moiseý,
Eňdi özgeleren basga galan deý.
Atdylar olary öňden hem yzdan,
Iki aýagna-da ok degdi dyzdan.
Oýa eňdi ýer bagyrtlap, haş-haşlap,
Ýatdy, öz ganyna özi bulaşdy.
Ýoldaşlar ony gitdiler taşlap,
Her kim öz başyny çarasa hoşdy...

Ýatlamalar geçýär kinodaky deý,
Ýatlamalar kesýär bagryn päki deý.

XXI.

Pikirleri doňýar umytsyzlykdan,
Elinde saklap dur ýiti hanjaryn.
Bilmeýär näderin alaçsyzlykdan,
Oýlanýar ol: "Belki, özüme sanjaryn..."
Ýüregin köýdürýär otly kesindi,
Peýdasy ne ahmyr edeniň indi,
Hanjary-da gaçdy elleri gowşap,
Ysgynsyz egildi kellesi aşak.
Pyşyrdady – "Sionistler ýok boluň!..."
Soň şol ýerde galdy jesedi onuň.

Abdyreşit TAŞOW.

Poemalar